

PANORAMA

Gdy słońce kryje się w cieniu

w miarę zakrywania Słońca, przez tarczę Księżyca, na kwiaty z kielichami w nocy zamykającymi się”.

(„Kurier Warszawski” — nr 194 z 26 lipca 1851 r.)

Takiś żartowniś zapewnił, że w czasie zaćmienia wszystkie młode dziewczęta postarzą się nagle, co Niemal sprawiło popioch. Izraelita, dzierzawca owocu w ogrodzie dworskim z całą swą rodziną był także w wielkiej obawie. Zapytałem go, czy się boi zaćmienia: odpowiedział mi: „Jak się tu panie nie bać, kiedy się tu nasi rabini boją?”. Nie zbywało też i na projektażach; i tak dworski chłopak, pastuszek trzody chlewniej podał wniosek, ażeby przed zaćmieniem wszystko co jest najlepsze pozjadać”. („Kurier Warszawski” z dnia 3 sierpnia 1851 r.)

Po zagaśnięciu ostatniego promienia słonecznego, tarczę Księżyca oblała świetlna atmosfera, którą jednak jako zupełnie okrągłą i my (można o ekspedycji naukowej) widzieliśmy z promieniami. Światło jej badano za po-

moć narzędzi polariskopami zwanymi, okazało charakterystyki światła odbitego... Ta jasna korona, zdaje się być atmosferą otaczającą Słońce i przez niego oświetloną. Olbrzymia ta atmosfera rozciąga się zapewne nierównie dalej, aniżeli oko spostrzeżę, gdzie ma ona już dostateczną gęstość do odbijania światła. Prócz tej atmosfery spostrzeżli astronomowie, tak jak w r. 1842 wysoki czerwony, do gór lodowych różowo-bletowanym światłem oświetlonych podobne; miały one w br. postać różków; nadto w Łomży ponad niemi widziano punkt odosobniony, pozornie jakby w powietrzu zawieszony. — Miejsca, gdzie te wysoki widziano w Łomży, w Warszawie i Wysokiem Mazowieckiem do jednego punktu Słońca odnosić się zdają. Fenomen ten zatem, wbrew opinii niektórych uczonych, nie jako mamidło optyczne (mirage) początek swój biorące w atmosferze ziemskiej, lecz jako zjawisko kosmiczne, poza krańcami ziemi i jej (Dalszy ciąg na str. 4)

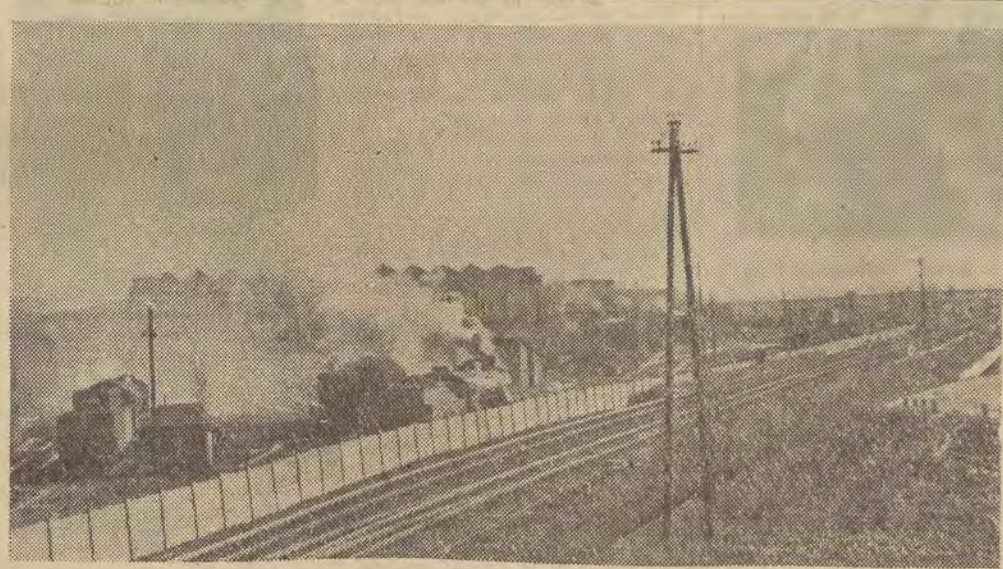
W DNIU 15 LUTEGO BR. W GODZINACH RANYCH (OD 8 DO 10.20) OBSERWOWAĆ BĘDZIE MOŻNA W WIELU MIASTACH POLSKICH, M. IN. I W ŁÓDZI, NIECZODZIENNE I RZADKIE ZJAWISKO ASTRONOMICZNE — ZACMIENIE SŁONCA. JAK REAGOWAĆ NA TO INTERESUJĄCE ZJAWISKO W DAWNYCH CZASACH, POWIĘDZĄ FRAGMENTY ÓWCZESNYCH PUBLIKACJI NAUKOWYCH I ARTYKUŁÓW DZIENNIKARSKICH:

W pierwszych miesiącach r. 1415 król Jagiello objeżdżał niektóre strony Polski, potem Rus, Pokucie i Podole. W Sniatyniu na Pokucie, przyjmował posłów cesarza greckiego, który będąc od Turków ciśniony, potrzebował pomocy, a szczególnie zasługu w zbożu. Król kazał posłać z portu podolskiego, Kaczybów, znaczną ilość pszenicy do Konstantynopola. Z podolskiej ziemi pojechał król do Litwy. Przez Kobryń do Myta, wsi odległej trzy mile od Lidy. W tej podróży w sobotę po okolicie Bożego Ciała (tj. 9 czerwca 1415 r.) zdarzyło się tak całkowite zaćmienie słońca, że gwiazdy były widne na niebie jak w nocy, a ptaki z ciemnoy padły na ziemię. Król kazał zatrzymać swój pojazd i przypatrywał się z podziwieniem temu fenomenowi. (Teodor Narbutt: „Historia narodu litewskiego” t. VI, dniu 28 lipca 1851 r.) przypada całkowite zaćmienie słońca, ostatni tego rodzaju fenomen, które żyjące pokolenie w naszych stronach widzieć będzie. Fenomen ten ściśle i sumiennie obserwowany ważne rzucić może światło na odkrycia astronomiczne, a spostrzeżenia nad nim wykonać się mogące, są dwójakiego rodzaju:

1) dla których potrzeba głębokich astronomicznych wiadomości i wielkiej liczby narzędzi astronomicznych i fizycznych, 2) zaś do czynienia których, ani specjalnego usposobienia, ani osobnych przyrządów używać nie trzeba, o prócz czarnego lub ciemnokolorowego szkła lub po prostu szkła nad świecą okopconego. Przy czynieniu tych obserwacji, a niemniej ważnych, służyć mogą następujące rady: uważać należy cien Księżyca z miejsca wniesionego, jak w chwili całkowitego zaćmienia przebiegać będzie z wielką prędkością w kierunku od p. z. do p. w. strony. Czy mieć on będzie inną barwę od cienia przez chmury np. rzucanego? Przed całkowitem i po zaćmieniu, uważać należy barwę nieba i jej przemiany; uważać światła tęcze, wte dy gdy Słońce zostanie tylko bardzo wąski skrawek. Okazywać się one mają na białych murach i są tak wyraźne, że dzieć się za nimi ubiegają. Uważać świetlną koronę, która otacza Księżyc w czasie całkowitego zaćmienia. Czy całkowite światło spokojne czy też ruchome, podług niektórych do ognia sztucznych podobne? Czy przedmioty blisko ścian białych położone, na nie cień rzucić będą? Najlepiej cień spostrzedz się, może na szpice wełnianej w arkusz białego papieru, położono rozpięty. Czy też korona skła-

dać się będzie z pierścieni współśrodkowych, czy też świecić będzie światłem jednorodnie stopniowo malejącem? Odkąd korona widoczna się stanie i jak długo świecić będzie? Uważać naturę roślinną, gdyż nie wpływ malejącego światła

Kilkadziesiąt kilometrów od Łodzi leży „Rzeczpospolita kolejarska”. Chociaż nie posiada wytyczonych granic terytorialnych, to jednak rządzi się odmiennymi prawami i na każdym kroku zaskakuje przybysza z „normalnego świata” swoją egzotyką. Zwie się owo państewko: KARSZNICE, a ze światem — czyli ze Zduńską Wolą — łączy je tzw. „pendel”. Z „pendla” trzeba się przejść w niebieski autobus z napisem „DOKP - Górnisk”. Podróż autobusem nie kosztuje, wystarczy okazać bilet kolejowy. Lecz oto już wieczór, trzeba pomyśleć o noclegu. Znajduje schronienie w „Nocegowni drużyn konduktorskich”, wypełnionej kwaśnym zapachem pościąg, zapachem tej pracy, nanoszonym tu przez lata. Dostaje osobny pokój, ale spać nie sposób. Za oknem nieustanny świst lokomotywy i turkot wagonów, przelatujących po magistrali węglowej...

„Serce” magistrali — karsznicka parowozownia

Rzeczpospolita Karsznicka

Przyjechał „pendel”. Tłum pasażerów wysypał się na ulice, które za chwilę znowu opustoszeją.

W latach trzydziestych związało się „Francusko-Polskie Towarzystwo Kolejowe”, które postanowiło wybudować najkrótsze połączenie Śląska z Gdynią. Chodziło oczywiście o transport węgla. 350-kilometrowa linia przecięła „jak strzał”, nie zbaczając ku żadnemu miastu, połać kraju od Herb Nowych do Bydgoszczy. Na „stolicy” tej linii wyznaczono Karsznice. Ziemia tu była jałowa, błotnista i dziedzićce wyżył się jej za grosze. W roku 1932 przystąpiono do budowy parowozowni, a nieco później zaczęły wyrastać pierwsze bloki dla kolejarzy. Zaplanowano tych bloków aż 70, zaplanowano nawet połącze nie tramwajowe ze Zduńską Wolą i Sieradzem, by zapewnić dowóz pracowników z tych miejscowości. Wojna przeszkodziła planom dalszej rozbudowy, a miasteczko, rzucane w krainę bezludną, pozostało na zawsze tym, na co je skazał kaprys budowniczych — kosza-

rami dla kolejarzy. Do dziś nie wytworzyły się silniejsze więzy z okolicą, nawet chłopcy z pobliskich wiosek nie zjeżdżają tu na jarmarki. Kilka zaburkowanych ulic, regularnie zabudowanych blokami, za nimi:

(Dalszy ciąg na str. 4)

(Dalszy ciąg na str. 4)

Sprawa Zenona Z.

CZYTELNIKÓW NIE INTERESUJE NA PEWNO, W JAKI SPOSOB POZNALISMY KULISY ŻYCIA ZENONA Z. NIE TO BOWIEM STANOWI O WADZE SPRAWY, KTÓRĄ CHCEMY DZIS PORUSZYĆ. PROBLEMY RODZINY, WSPÓŁŻYCIA MALŻONKOW, ROZBICIA MALŻENSTWA ITD. BYŁY JUŻ NIEJEDNOKROTNIEM TEMATEM PUBLIKACJI I DYSKUSJI. CZĘSTO PORUSZANE BYŁY PRZY TYM ZAGADNIENIU, KTÓRYCH NIE OBEJMUJĄ ŻADNE NORMY PRAWNE, I KTÓRE MIESZCZA SIĘ TYLKO W SFERZE ROZWAŻAŃ Z PUNKTU WIDZENIA ETYKI. NA OGÓL, MÓWIAC O PRZYCZYNACH I SKUTKACH ROZBICIA MALŻENSTWA, OPOWIADAMY SIĘ PO STRONIE KOBIETY, I MAMY RACJĘ, BO ONA NAJDOTKLIWIEJ ODCZUWA KONSEKWENCJE ROZPADU. ALE BYWA I ODWROTNA STRONA MEDALU. KIEDY POZKODOWANYM, A MOŻE RACZEJ MORALNIE POKRZYWDZONYM, STAJE SIĘ MEŻCZYŻNA, TEGO RODZAJU FAKT MA MIEJSCE W PRZYPADKU ZENONA Z. PRZYJMAJEMY SIĘ SZCZERZE: NIE POTRAFIMY UDZIELIĆ RADY ZENONOWI Z. I DLATEGO ZWRACAMY SIĘ Z PROŚBĄ DO WSZYSTKICH CZYTELNIKÓW: PRZECZYTAJCIE UWAGNIE TE OPOWIEŚCI I NAPISZCIE DO NAS, CO WASZYM ZDANIEM, POWINIEN ZROBIĆ ZENON Z. ON POTRZEBUJE PRZYJACIELSKIEJ, SERDECZNEJ RADY.

W 1948 r. poznałem Barbarę. Była dla mnie uosobieniem wszystkich cnót, jakie może posiadać kobieta. Zdawało się, że szczęście zamieszkało w naszym domu na zawsze. Zwiąszała, kiedy Barbara wzięła córke. Ale to było złudzenie. Od tego momentu bowiem Barbara zmieniła się. Początkowo trudno mi było się zorientować na czym polegała ta zmiana, po pewnym jednak czasie doszedłem do wniosku, że stanowiłem w jej życiu mało znaczący epizod. Odsuwałam się od siebie coraz bardziej. W końcu spostrzeżenie, że potrzebna jej jest tylko moja pensja, a ja odrzucając rolę w rodzinie, gdyby ktoś mądry i takłowny oblał nas wte dy „kubłem zimnej wody”, na pewno drobne początkowo problemiki nie urosłyby do rangi problemu...

Od trzech lat jestem sam. Na rozwód zgodziła się chętnie. Płaciłem regularnie alimenty, co pewien czas widywałem się z córeczką. Któregoś dnia dowiedziałem się, że ma być żoną odwiecznego „jakiegoś” mężczyzny, że ma podobno poważne zamiary... Byłoby kłamstwem stwierdzenie, iż wiadość ta nie poruszyła mnie w jakimś stopniu, ale uważałem, że rozdział tytułowany „małżeństwo z Barbarą” jest już zamknięty. Kilka miesięcy temu ożeniłem się z Janiną. I oto zaczęły się mnożyć niespodzianki, które znowu skomplikowały moje życie. Przed wszystkim otrzymałem wezwanie z sądu. Moja była żona wniosła sprawę o podwyższenie alimentów. Sąd przyznał podwyżkę i to z wukonalnością od 1 stycznia ub. r.

Ale na tym nie koniec. 6 tygodni temu wezwał mnie dyrektor i w niezrozumiałym celu indagował, gdzie pracowałem uprzednio, dlaczego zmieniłem miejsce pracy itd. Przy okazji dowiedziałem się, że były na mnie jakieś donosy...

Od kilku tygodni pewna tajemnicza osoba dzwoni do Janiny i jako tzw. „życzliwy” radzi jej odejść ode mnie, póki jeszcze nie ma zmarownego życia. Mimo widocznej intencji, telefonij te zatrzyma-

(Dalszy ciąg na str. 4)

Reforma szkolnictwa i jej konsekwencje sportowe

Brak kadry nauczycielskiej, sal i boisk główną troską GKKFIT

Spieszmy z pomocą

Należy uwzględnić w programach szkolnych wychowania fizycznego... Wywiad z Włodzimierzem Reczkiem

W wycieczkach obserwujemy niebezpieczną tendencję... Skąd się to bierze?

Komplet amatorów dzudo na kursie TKKF Retkinia

Nawet w najniższych kategoriach organizatorzy kursu nauki dzudo przy Ognisku TKKF Retkinia...

Przyjemny wieczór u młodzieży

Z udziałem kuratora M. Woźniakowskiego młodzież szkolna spotkała się wczoraj na karnawałowym wieczorku...

Ostre strzelanie w III tercji Włóknarz przegrał 3:11 z Polonią (Bydg.)

Włóknarz (Zgierz) - Polonia (Bydgoszcz) 3:11 (2:1, 0:3, 1:7). Tylko w pierwszej tercji...

Na Memoriał B. Czecha z wycieczką Sport-Touristu

Spartakiada Armii Zaprzyjaźnionych obudziła znaczne zainteresowanie narciarstwem. Łódzki oddział Sport Tourist...

świadczonego juniora Zarembe, goście rozpoczęli ostre strzelanie. Rutyna Polonii poparta szybkością, techniką i lepszą grą...

Dzisiejsze imprezy sportowe

- NIEDZIELA, 12 LUTEGO BR. SZERMIERKA. Miedzynarodowy mecz Budapeszt - Warszawa.

Liga angielska

Table with 2 columns: Team, Points. Arsenal - Cardiff 2:3, Aston Villa - Tottenham 1:2, Bolton - Blackburn 0:0...

Wisła skąpana w strugach deszczu Piłkarze ligowi ŁKS schronili się w sali

Dzwonił telefon. Podnoszę słuchawkę. - Czy pana interesują pierwsze wieści z obozu naszych piłkarzy...

no eksploataowane. Proszę sobie wyobrazić, że nie tylko my rozbiliśmy w Wiśle namioty. Ta uroczą miejscowość stała się terenem najazdu piłkarzy ligowych...

że wróci po kilku dniach. Wybierając się do Wisły wiedzieliśmy, że zastaniemy tam Polonię bytomską. A tu taki zjazd...

Najtrudniejszą sytuację mamy w klasach od I do IV oraz w szkołach podstawowych... Najtrudniejszy do rozwiązania jest problem budowy sal gimnastycznych.

Wychowanie fizyczne, sport i turystyka posiadają duże wartości profilaktyczno-zdrowotne, moralne oraz są środkami wychowania społecznego...

Zebranie OZPR Okręgowy Związek Piłki Ręcznej przeprowadził dziś ważne zebranie w lokalu przy ul. Piotrkowskiej 282.

AL MORGAN (19)

DWA OBLICZA Herba Fullera

Przełożyła CECYLIA WOJEWODA. STRESZCZENIE Herb Fuller, gwiazdor amerykańskiego radia i telewizji...

Taśma: (KAROLA SPIEWA SAMA PRZY AKOMPANIAMENCIE FORTEPIANU. POSZUKAJ W DAWNYCH AUDYCJACH FULLERA...

Plan kampanii. Po Karoli przyjdę do Ed-diego i orkiestry... potem do Franciszki i dzieci...

Głos jej brzmiał sennie. - Czy to Karola Carson? - Tak, kto mówi?

- Ed Harris z Amalgamated. Nie wiem, czy pani mnie sobie przypomniała, ale spotkaliśmy się parę razy w „różowym pokoju”.